

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

هفتمین کنفرانس آموزش شیمی ایران

۲۲ تا ۲۴ شهریور ۱۳۹۰ - زنجان

نقدی بر المپیادهای علمی از دیدگاه آسیب شناسی دانش آموزان

اشکان کریمی^{۱*}، سمیرا ملیحی^۲

^۱دانشجوی کارشناسی شیمی کاربردی دانشگاه تربیت معلم تهران

ashkan2hp@yahoo.com

^۲دانشجوی کارشناسی شیمی محض دانشگاه تربیت معلم تهران

malih.samira@yahoo.com

چکیده:

امروزه، از رسانه های مختلف داخلی، خبر موفقیت روزافزون جوانان ایرانی را در عرصه ی المپیادهای ملی و بین المللی می شنویم. اما آنچه منتشر نمی شود اوضاع آن دسته از دانش آموزانی است که به میدان رقابتی المپیاد وارد شده ولی در آن کامیاب نمی شوند. چه بر سر این دانش آموزان می آید؟ آیا شکست در المپیاد، برای آنها زمینه ساز شکست های دیگر در درس و زندگی می شود؟ با توجه به آنکه همه ساله شمار بسیار زیادی از دانش آموزان در آزمون المپیاد شرکت می کنند و از این افراد، تنها تعداد اندکی به مدال دست می یابند، تحلیل اوضاع آموزشی و روانی دانش آموزانی که از این ورطه ناکامیاب بیرون می آیند و به نوبه ی خود، جوانان آینده ساز این مرز و بوم هستند، از اهمیت بسیاری برخوردار است. آیا تغییری در روند برگزاری المپیاد، اختصاص امتیازهای ویژه و یا اصلاح نگرش افراد جامعه مورد نیاز است؟ در این مقاله، با تجزیه و تحلیل داده های بدست آمده از دیدگاه های متنوع (آموزشی، تربیتی، روان شناسی و...) و با تأکید بر اصلاح نگرش های دانش آموزان، خانواده ها و مدارس، راهکارهایی جهت پرورش صحیح استعدادها معرفی می شود.

کلید واژه ها: المپیاد، نظام آموزشی، پرورش استعداد، آسیب های روانی

مقدمه:

المپیاد، به آزمون کشوری اطلاق می شود که هر ساله در سطح دانش آموزان دبیرستانی در ایران و برخی کشورها برگزار می گردد. در حال حاضر در ایران این آزمون در رشته های ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست شناسی، کامپیوتر، ادبی و نجوم برگزار می شود. اما برگزاری المپیاد چه سود و زیان هایی دارد؟ اکنون که بیش از دو دهه از برگزاری المپیادها در کشور ما می گذرد، شایسته است نگاهی به تأثیر آن بر روند آموزشی و تربیتی دانش آموزان داشت.

تاریخچه:

بعد از المپیاد ریاضی (از سال ۱۹۵۹) و فیزیک (از سال ۱۹۶۷)، پر سابقه ترین المپیاد علمی جهان، المپیاد شیمی است. اولین المپیاد شیمی در سال ۱۹۶۸ برگزار گردید. سالهای بعد نیز این المپیاد به میزبانی کشورهای بلوک شرق برگزار شد. در سال ۱۹۸۰ اتریش به عنوان اولین کشور غربی میزبانی این مسابقات را بر عهده گرفت. کشور ایران همواره در المپیادهای جهانی، عملکرد درخشانی داشته و موفق به کسب مدال های زیادی گشته است.

اولین دوره المپیاد شیمی در ایران، در سال ۱۳۷۰ توسط سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش و با شرکت ۲۵۰۰ دانش آموز برگزار گردید. البته با تأسیس باشگاه دانش پژوهان جوان در سال های بعد، هم اکنون این سازمان برگزاری المپیادها را بر عهده دارد. در سال های نخست، المپیاد شیمی به صورت آزمون یک مرحله ای برگزار می گشت ولی از دوره ی هشتم تا کنون در غالب دو مرحله برگزار می شود. در حال حاضر در مرحله ی اول حدود ۶۰۰ نفر و در مرحله ی دوم حدود ۴۰ نفر موفق به گذر از سد آزمون می شوند. افراد قبول شده در یک دوره ی تابستانی از سوی باشگاه دانش پژوهان جوان شرکت کرده و مدال های آنان بر اساس عملکردشان در طول دوره توزیع می شود. در نهایت ۸ نفر از شرکت کنندگان به مدال طلا دست می یابند و از این تعداد ۴ نفر به المپیاد جهانی اعزام می شوند [1].